

CONCEPTE-CHEIE

Capitolul 14

- Produsul intern brut (PIB)
- Produsul intern net (PIN)
- Produsul național brut (PNB)
- Produsul național net (PNN)
- Valoare adăugată brută (VAB)
- Deflatorul (PIB sau PNB)
- Creștere economică
- Dezvoltare economică
- Dezvoltare durabilă, umană, ecologică
- Progres economic
- Factori de creștere economică
- Creștere economică extensivă
- Creștere economică intensivă
- Ecodezvoltare
- Modelarea creșterii economice
- Echilibrul economic
- Dezechilibrul economic

Capitolul 15

- Subdezvoltarea economică
- Sistemul de indicatori ai dezvoltării umane
- Decalaj economic
- Strategia de dezvoltare
- Dezvoltarea endogenă

Capitolul 16

- Venit, consum și economii
- Înclinație medie spre consum și economii
- Înclinație marginală spre consum și economii
- Investiție în bunuri-capital
- Investiție netă
- Investiție de înlocuire
- Investiție brută

- Multiplicatorul investițiilor
- Rata investițiilor în PIB
- Acceleratorul

Capitolul 17

- Ciclicitate economică
- Ciclul economic
- Expansiune economică
- Recesiune economică
- Punct de contracție
- Punct de relansare
- Perioada ciclului economic
- Amplitudinea ciclului economic
- Perioada închisă a ciclului economic
- Perioada deschisă a ciclului economic
- Tamponarea ciclului economic
- Efect de clichet
- Subconsum
- Supracapitalizare
- Cicluri Kitchin
- Cicluri Juglar
- Cicluri Kondratieff
- Efect de înfășurare a ciclului

Capitolul 18

- Șomajul
- Populație activă
- Șomajul involuntar
- Șomajul voluntar
- Rata șomajului
- Costul șomajului

Capitolul 19

- Inflația
- Deflația
- Stagflația
- Slumpflația
- Inflația prin monedă

- Inflația prin cerere
- Inflația prin costuri
- Spirala inflaționistă

Capitolul 20

- Statul – agent economic
- Politica bugetară
- Bugetul public național
- Bugetul de stat
- Multiplicator bugetar
- Datoria publică
- Politica fiscală
- Impozite directe
- Impozite indirecte
- Rata optimă de presiune fiscală
- Curba Laffer
- Planificarea indicativă
- Planificarea incitativă

Capitolul 21

- Finalitatea socială a creșterii economice
- Inegalitatea veniturilor
- Discriminarea economică
- Curba Lorenz
- Protecție socială
- Bunuri publice și bunuri private
- Argumentul pieței libere
- Venit minim garantat
- Taxă negativă
- Dilema echitate-eficacitate
- Nivel de trai normal
- Nivel de trai actual
- Nivel de trai dezirabil
- Calitate a vieții
- Mod de viață
- Stil de viață

Capitolul 22

- Modelul de economie de piață
- Tranziția la economia de piață
- Reforma economică
- Privatizarea
- Stabilizarea macroeconomică
- Liberalizarea economică

Capitolul 23

- Economie mondială. Economia deschisă
- Interdependențe economice mondiale
- Diviziunea socială a muncii
- Comerțul economic mondial
- Comerțul internațional
- Comerțul invizibil
- Fluxul internațional al capitalului
- Transferul internațional de tehnologie
- Piața mondială. Piața caracteristică
- Fluxul monetar-valutar internațional
- Migrația internațională a forței de muncă
- Cooperarea economică internațională
- Ordinea economică mondială
- Avantajul absolut în comerțul internațional
- Avantajul relativ (comparativ) în comerțul internațional
- Avantajul competitiv în comerțul mondial
- Liberalizarea comerțului mondial
- Decalaj economic
- Decalaj tehnologic
- Decalaj absolut
- Decalaj relativ
- Datoria externă
- Balanța de plăți externe. Balanța Contului Curent. Balanța capitalului

Capitolul 24

- Scenariu al dezvoltării economice
- Dezvoltare unipolară; dezvoltare multipolară; dezvoltare economică regionalizată.

- Integrare economică
- Zonă de comerț liberă
- Uniune vamală
- Piață comună; piață unică
- Politici comunitare
- Principiul subsidiarității
- Mondializarea (globalizarea) activităților economice
- Companie transnațională
- Filială (subsidiară, asociată, branșă) a companiei transnaționale
- Dezvoltarea durabilă a economiei mondiale

Capitolul 25

- Țară cu potențial mijlociu spre mic
- Țară cu un nivel economic apropiat de cel al țărilor mai puțin dezvoltate (*less developing countries*)
- Indice al Dezvoltării Umane
- Rezerve monetare internaționale; D.S.T.
- Echilibru al relațiilor economice externe

CUPRINS

Secțiunea a IV-a MACROECONOMIE

Capitolul 14

CREȘTEREA ȘI DEZVOLTAREA ECONOMICĂ

14.1. Rezultatele macroeconomice și măsurarea lor. Indicatori macroeconomici	11
14.2. Conceptul de creștere economică. Dezvoltarea economică durabilă	15
14.3. Factorii și tipurile de creștere economică	26
14.4. Probleme privind modelarea creșterii economice	29
14.5. Echilibrul și dezechilibrul economic	34

Capitolul 15

PROBLEMA DEZVOLTĂRII ȚĂRILOR RĂMASE ÎN URMĂ DIN PUNCT DE VEDERE ECONOMIC

15.1. Conceptul de subdezvoltare economică	43
15.2. Tipologii privind nivelul de dezvoltare	45
15.3. Aspecte structurale ale economiilor subdezvoltate	47
15.4. Cauzele subdezvoltării	54
15.5. Politici și strategii de dezvoltare în țările rămase în urmă economic	56

Capitolul 16

VENITUL, CONSUMUL, ECONOMIILE ȘI INVESTIȚIILE

16.1. Venitul la nivel macroeconomic (venitul național)	63
16.2. Consumul și economiile	66
16.3. Investițiile. Multiplicatorul investițiilor și acceleratorul	75

Capitolul 17

FLUCTUAȚIILE ACTIVITĂȚII ECONOMICE

17.1. Ciclicitatea procesului economic	87
17.2. Factorii ciclicității economice	89
17.3. Structura ciclicității economice. Ciclul economic	91
17.4. Mecanismul ciclului economic	96
17.5. Tipologia ciclului economic	101
17.6. Politici anticriză	105

Capitolul 18

ȘOMAJUL

18.1. Definirea șomajului	111
18.2. Cauzele șomajului	112
18.3. Forme ale șomajului. Măsurarea șomajului	116
18.4. Consecințele șomajului	119
18.5. Politici de combatere a șomajului	120

Capitolul 19

INFLAȚIA

19.1. Definirea inflației. Cauzele inflației	125
19.2. Măsurarea inflației. Intensitatea inflației; forme ale inflației	132
19.3. Relația inflație-șomaj. Curba Phillips. Cercul vicios inflaționist	136
19.4. Inflația în România	138
19.5. Consecințele inflației. Costul inflației	140
19.6. Politici de combatere a inflației	142

Capitolul 20

STATUL ȘI ECONOMIA

20.1. Implicarea statului în economie: conținut, forme	145
20.2. Politica bugetară. Bugetul de stat	153
20.3. Politica fiscală	161
20.4. Programarea (planificarea) macroeconomică	164

Capitolul 21

BUNĂSTAREA ȘI SĂRĂCIA. DISTRIBUȚIA VENITURILOR

21.1. Inegalitățile economice și inegalitatea veniturilor	168
21.2. Economia de piață și protecția socială	172

21.3. Politici de protecție socială	177
21.4. Echitatea repartiției și eficiența economică	182
21.5. Conservarea puterii de cumpărare – esență a protecției sociale ..	184

Capitolul 22

PROBLEME ALE ECONOMIEI ROMÂNEȘTI ÎN PERIOADA TRANZIȚIEI

22.1. Caracterizarea economiei românești la sfârșitul anului 1989	195
22.2. Aspecte teoretice ale tranziției	199
22.3. Evoluția economiei românești în perioada 1990-1999	203

Secțiunea a V-a

MONDOECONOMIE

Capitolul 23

ECONOMIA MONDIALĂ: CONCEPTE ȘI STRUCTURI

23.1. Economia mondială – Economia deschisă: excurs istoric, definiții	217
23.2. Structurile de bază ale economiei mondiale	222
23.2.1. Economii naționale	223
23.2.2. Interdependențele economice mondiale	237
23.2.3. Diviziunea mondială a muncii și circuitul economic mondial	256
23.2.4. Cadrul normativ și instituțional de funcționare a economiei mondiale	274

Capitolul 24

ECONOMIA MONDIALĂ LA ÎNCEPUTUL UNUI NOU MILENIU. REGIONALISM ȘI GLOBALIZARE ÎN ECONOMIA MONDIALĂ

24.1. Scenarii ale dezvoltării economiei mondiale în secolul al XXI-lea	285
24.2. Regionalismul în economia mondială	295
24.3. Integrarea economică	302
24.4. Mondializarea activităților economice	319
24.5. Creștere și dezvoltare în economia mondială: rezultate, constrângeri, tendințe	330

Capitolul 25

ROMÂNIA ÎN ECONOMIA MONDIALĂ – ANII '90

25.1. Locul României în economia mondială	345
25.2. Participarea României la procesele de integrare economică	358
25.3. Eficiența relațiilor economice externe	365

PROBLEME DE REFLECȚIE, ÎNTREBĂRI

Capitolul 14

- Ce este și cum se determină produsul intern brut?
- Ce este și cum se calculează produsul național brut?
- Semnificația comparării produsului național brut nominal cu produsul național brut real
  - Relația dintre deflator și indicele general al prețurilor
  - Ce este creșterea economică?
  - Care sunt asemănările și deosebirile dintre creșterea economică și dezvoltarea economică?
    - Coordonatele definiției ale dezvoltării economico-sociale durabile
    - Rolul progresului tehnic în procesul dezvoltării
    - Ce este progresul economic?
    - Avantajele și limitele tipurilor de creștere economică
    - Care sunt premisele pentru constituirea unui model de creștere economică ?
  - Ce este echilibrul economic și care sunt condițiile realizării lui?

Capitolul 15

- Indicatorii care stau la baza determinării poziției unei țări în ierarhia mondială
  - În ce constă deformarea structurală a țărilor în curs de dezvoltare?
    - Rolul efortului propriu în depășirea stării de subdezvoltare
    - Ce sunt „polii de creștere” în alocarea investițiilor?
    - Cercul vicios al sărăciei
    - Rolul organismelor ONU în sprijinirea țărilor rămase în urmă din punct de vedere economic

Capitolul 16

- Care este conținutul fiecărui concept dintre cele mai sus amintite?
- Care sunt factorii care influențează înclinația spre consum și spre economii, pe perioade lungi și scurte?
  - Ce efecte are creșterea înclinației spre economii? Poate ea să provoace perturbări ale producției și utilizării forței de muncă?
  - Este posibilă creșterea ratei economiilor în cazul în care venitul este constant sau scade? Dacă da, ce cauze acționează în această direcție?

- Ce semnificație au multiplicatorul investițiilor și acceleratorul?
- Care țări au premise mai solide pentru progres— cele în care multiplicatorul investiției are valoare ridicată sau cele în care el are valoare scăzută?
- Sunt posibile abateri ale multiplicatorului real de la cel teoretic?

Capitolul 17

- Ciclicitatea procesului economic
- Care sunt principalele determinări calitative ale ciclicității procesului economic?
- Care sunt factorii cauzali ai ciclicității economice?
- Care sunt factorii perturbatori ai ciclicității economice?
- Ciclul economic
- Fazele de expansiune și recesiune ale ciclului economic
- De ce punctele de relansare și de contracție sunt considerate puncte nodale?
- Reprezentați grafic ciclul economic, indicând fazele acestuia, punctele de relansare și de contracție, amplitudinea ciclului și abaterea de trend
- Care este diferența dintre perioada închisă și perioada deschisă ale ciclului economic?
- Mecanismul fazei de expansiune
- Mecanismul fazei de recesiune
- Care este legătura dintre ciclul economic, structura economică, creșterea economică și dezvoltarea economică?
- Teoriile exogene care explică formarea ciclului economic
- Teoriile endogene care explică formarea ciclului economic
- Cum se clasifică ciclurile economice pe termen scurt?
- Care este durata ciclului Juglar?
- Ce se înțelege prin efectul de înfășurare al ciclului economic?

Capitolul 18

- Care sunt principalele concepții despre șomaj ?
- Cauzele care stau la baza formării șomajului
- În ce constă relația dintre inflație și șomaj ?

- Principalele forme ale șomajului. Relația șomaj voluntar – șomaj involuntar
- Ce este politica activă de ocupare și care sunt mijloacele de promovare a ei?
- Ce este politica pasivă și care sunt limitele ei?
- Consecințele șomajului la nivel de societate și individ

Capitolul 19

- Inflația – fenomen nu numai monetar, ci și material
- Relația excedent de monedă – cerere agregată – putere de cumpărare a banilor – putere de cumpărare a populației – consumul populației – nivel de trai
- Presiune inflaționistă și presiune deflaționistă
- Este posibilă inflație fără legătură directă cu creșterea cererii și scăderea ofertei?
- Măsurarea inflației în mărime absolută și în mărime relativă
- Relația dintre dinamica prețurilor și intensitatea inflației
- În condițiile actuale ale economiei de piață, din ce cauză nu se mai confirmă curba Phillips?
- Cum poate fi caracterizată starea inflaționistă actuală a economiei României?
- Costul inflației: conținut, dinamică
- Ce rol are politica monetară în combaterea inflației, în etapa actuală?
- Rolul întăririi și dezvoltării pieței interne
- Politica bugetară actuală în funcționarea și dezvoltarea economiei

Capitolul 20

- Confruntări de idei privind rolul statului în economie
- Implicarea statului în economie și rolul pieței
- Ce relație există între politica bugetară și dinamica economică?
- Datoria publică și gradul de îndatorare
- Execuția bugetară și gestiunea financiară
- Presiunea fiscală și activitatea economică
- Ce relație există între comportamentul individual al agenților economici și funcționalitatea globală a economiei naționale?
- Rolul statului în procesul de tranziție la economia de piață

- Impozitele directe și impozitele indirecte în sistemul de instrumente economico-financiare
- Necesitatea programării (planificării) macroeconomice.

Capitolul 21

- Finalitatea socială a creșterii economice
- Care sunt cauzele inegalității veniturilor în economie?
- Sursele discriminării economice.
- Ce arată curba Lorenz?
- Prin ce se caracterizează bunurile publice?
- În ce constă dilema eficacitate-echitate?
- Pe ce căi se poate acționa asupra cauzelor inegalității economice?
- Pe ce căi se poate acționa asupra simptomelor inegalității economice?
- Mecanismul taxei negative.
- De ce mecanismul taxei negative este dezirabil în raport cu garantarea venitului minim pe economie?
  - Diferența între puterea de cumpărare a monedei și puterea de cumpărare a venitului monetar
    - Ce este nivelul de trai ?
    - Care este deosebirea dintre nivelul de trai normal, cel actual și cel dezirabil?
      - Ce este calitatea vieții?
      - Ce este modul de viață?
      - Ce este stilul de viață?
      - Indicele calității vieții

Capitolul 22

- De ce a fost necesară trecerea la economia de piață în România?
- Cum s-a modificat implicarea statului în economie, din 1989 până în prezent?
  - Care au fost măsurile necesare trecerii la economia de piață?
  - Care sunt efectele unei politici macroeconomice ce funcționează pe principiul *stop-and-go*?
    - Importanța, din punct de vedere economic, a aderării României la Uniunea Europeană.
    - Care este factorul care a influențat cel mai mult desfășurarea reformei economice în România?

Capitolul 23

- Constituirea și consolidarea economiilor naționale, ca urmare a dezvoltării piețelor naționale și a progresului industriei și tehnologiilor, paralel cu participarea lor crescândă la circuitul economic mondial, au fost, deopotrivă, factori esențiali ai evoluției economiei de piață către modelul economiei deschise spre exterior, cât și ai procesului de formare și dezvoltare a economiei mondiale. În aceste împrejurări, conceptele de economie de piață deschisă și cel de economie mondială se suprapun, definind același fenomen, sunt complementare, ori sunt calitativ diferite?

- Având în vedere conținutul și dimensiunile actuale ale decalajului absolut și cele ale decalajului relativ dintre grupa economiilor dezvoltate și grupa celor în curs de dezvoltare, care ar putea fi rolul ritmurilor de creștere economică în imprimarea unei tendințe de reducere a acestor decalaje? În ce raport ar trebui să se afle ritmurile creșterii PIB pe locuitor în cele două grupe de economii pentru ca decalajele economice să intre într-un proces imediat de reducere?

- Diviziunea internațională a muncii și interdependențele economice internaționale sunt interfețe ale unui proces unic: adâncirea specializării economiilor naționale. Care sunt elementele ce particulează, însă, fiecare din aceste concepte?

- Care este semnificația economică a devansării creșterii produsului mondial de către ritmul creșterii comerțului internațional, a devansării ritmului sporirii comerțului mondial de mărfuri de către creșterea comerțului invizibil internațional, a creșterii mai rapide a fluxurilor financiar-valutare față de celelalte fluxuri care alcătuiesc circuitul economic mondial?

- Care ar putea fi argumentele ce îndreptățesc considerarea cadrului juridic și instituțional, bilateral și multilateral, al relațiilor internaționale drept structură de bază a economiei mondiale?

Capitolul 24

- Caracteristicile unui centru mondial de putere. Care a fost principalul centru mondial de putere în secolul al XX-lea?

- Care dintre cele trei scenarii ale dezvoltării economice mondiale prezentate în lecție are cele mai multe șanse de realizare? Care sunt argumentele pe care se sprijină varianta aleasă?

- Modelul dezvoltării economice în cadrul complexelor național-statale independente caracterizează evoluția economiei mondiale de la constituire până la jumătatea secolului al XX-lea. Au fost ignorate, în cadrul acestui model, interdependențele economice mondiale? Dacă s-a ținut seama de ele, ce formă specifică au avut ele în cadrul modelului respectiv de dezvoltare?

- Modelul dezvoltării regionalizate, comunitare a economiei mondiale este un concept teoretic, un deziderat sau o realitate contemporană? Care este gradul său de compatibilitate cu modelul precedent?

- Condițiile obiective care ar putea asigura organizarea, funcționarea și conducerea economiei mondiale ca pe o singură unitate economică.

- Consecințele pe care le-ar putea avea instituirea unor norme unitare obligatorii și a unor instituții comune mondiale de conducere a tuturor entităților existente în condițiile insuficienței maturizării a premiselor obiective și subiective necesare. S-ar putea grăbi procesul de maturizare a acestor condiții? Cum?

- Există limite (constrângeri) fizice insurmontabile care vor stopa creșterea economică mondială? Există pericolul unui colaps al acesteia? Cum poate fi preîntâmpinat acest pericol?

- Ce înseamnă abordarea holistică a dezvoltării durabile a economiei mondiale?

- Cum s-ar putea caracteriza „globalismul cu față umană”?

Capitolul 25

- Relațiile economice externe, denumite adesea „sectorul extern” al economiei, exercită o puternică influență asupra procesului creșterii economice. În ce condiții impactul lor are rol stimulator și când se transformă ele într-un factor de regres al economiei ?

- Împrejurările istorice, din trecutul mai îndepărtat și din epoca modernă și contemporană, au generat decalaje economice între România și alte țări europene. Se referă aceste împrejurări numai la factori de ordin extern ?

- Cum se determină decalajele economice, absolute și relative ? Utilizând criteriile care permit stabilirea locului unei țări în economia mondială și datele statisticii internaționale și pe cele ale României, să se pună în evidență dimensiunile și dinamica altor manifestări ale

decalajelor economice care există între economia României și economiile altor țări europene.

•Ținând cont de stadiul actual al procesului de integrare a României în Uniunea Europeană și de standardele proprii acesteia, care ar fi problemele economice fundamentale a căror soluționare ar trebui să preocupe societatea românească și în ce ordine de prioritate ar trebui abordate aceste probleme ?

• Cum ar putea fi definită, în sens larg, eficiența relațiilor economice externe ? Se deosebește această definiție de categoria de rentabilitate a relațiilor economice externe ?

• „Integrarea negativă” a României în fluxurile internaționale de mărfuri, servicii și capitaluri. Care ar putea fi măsurile de stopare a degradării relațiilor economice externe ale României și de imprimare a unui nou sens, pozitiv, ascendent al acestora?